

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 19 'Ιουλίου 1970
καὶ ὥραν 22.30 - 23.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΒΙΩ Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

752

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὴν περασμένη Κυριακὴ ἀγαπητέ μου Γιάννο, μιλούσαμε γιὰ διάφορα ἐξαρτήματα τῆς ἀνδρικής ἐμφάνισης, πού σήμερα εἶναι τελείως ἄχρηστα καὶ περιττά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναὶ καὶ ἀναφέραμε τὸ μαστοδόνι, τὸν μυστανοδέτη πού κρατοῦσε τὸ ἀνδρικό μουστάκι σιδερωμένο, θυμηθῆκαμε τὸ φαθάκι, τὸ κουμπητήρι γιὰ τὰ παπούτσια με τὰ κουμπιά, τίς τεράστιες καρφίτσες τῶν γυναικείων καπέλων. Βάζω στοίχημα ὅτι θὰ θυμηθῆκες καὶ ἄλλα εἶδη καὶ ἄλλα ἐξαρτήματα πού ὑπῆρχαν τότε καὶ σήμερα εἶναι ἄχρηστα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καὶ δέν εἶναι λίγα ἂν θέλῃς νά ξέρῃς... Τό θυμᾶσαι τὸ δαδί ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό δαδί ; Καὶ πῶς δέν τό θυμᾶμαι ; Τό πουλούσανε σέ ματσάκια δεμένα μ' ἓνα σπάγγο ἢ μ' ἓνα λεπτό σύρμα. Καμμιά δεκαριά κίτρινα ξυλαράκια, δέκα πόντους μήκος τὸ ἓνα πού τὰ χρησιμοποιοῦσαν οἱ νοικοκυρὲς γιὰ ν' ἀνάβουν τίς φωτιές τους στά σπίτια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς. Τό δαδί αὐτό λοιπόν, ἦτανε ἀντικείμενο μεγάλου πλανοδίου ἐμπορίου καὶ οἱ πωληταὶ τοῦ δαδιοῦ, γυρίζανε τίς συνοικίες μ' ἓνα δλόκληρο φόρτωμα σέ τσουβάλι μέσα, ἀπό ματωκία μέ δαδί, φωνάζοντας : Δαδί γιὰ προσάναμμα... Στεγνό δαδί... Ξερὸ καὶ στεγνό δαδί...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βέβαια, ἔπρεπε νά εἶναι στεγνό τὸ δαδί γιὰ ν' ἀνάβῃ εὐκολα

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε νοικοκυρά, φρόντιζε νά ἔχη ἀπόθεμα ἀπό δαδί στό σπίντης, γιατί τό χρησιμοποίησε κατά κόρον. Σκέφου ὅτι μέ τό δαδί ἔναβε τό τζάνι της, τήν κουζίνα της μέ τά κάρβουνα, τό μαγιάλι καί τήν πατροπαράδοτη φ ο υ φ ο θ...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ἡ φουφοῦ ! Ποῦ τήν θυμήθηκες τήν φουφοῦ ; Σκέφου ὅτι τήν λέγανε φουφοῦ, γιατί φουφάγανε τά κάρβουνα γιά ν' ἀνάφουν καλά : Φοῦ... φοῦ... φοῦ... φοῦ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε λοιπόν ἀπαραίτητο τό δαδί γιά μιᾶ νοικοκυρά καί καταλαβαίνεις Γιάγιο μου ὅτι κάθε νοικοκυρά φρόντιζε νά ἔχη παρακαταθήκη ἀπό δαδί καί ἀγόραζε δέμα καί εἰκοσι ματσάνια.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί πόσο κόστιζε τό δαδί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιᾶ δεκάρα τό ματσάνι, ὅμως γινόντουσαν καί παζάρια.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ὅχι βρέ ἐδελφέ... Παζάρια στήν δεκάρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παζάρια στήν δεκάρα πού φτάνανε σέ καυγάδες. Διότι ἡ νοικοκυρά εἴρισκε τό δαδί πολύ φιλό ἢ λίγο μουσιεμένο. Τέτοιο δαδί μοῦ δίνεις καί ζητᾶς κατζάμου δεκάρα ; Ἄμε στό καλό σου χριστιανέ μου καί θά περάση ἄλλος δαδάς. Ἀπό ποῦ εἶναι αὐτό τό δαδί ; Μενιδιάτικο κυρά μου... Καλέ τί μᾶς λές ; Ἐλόγου μου παίρνω δαδί ἀπό τίς κουκουβάουνες, ντίπ κατᾶ ντίπ ξερό πού ἀνάβει μέ τό πρῶτο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ὅμως ἐκτός ἀπό τά εἶδη αὐτά πού ἔχουν ἐξαφανισθεῖ, πιστεύω ὅτι στήν ἐποχή μας, ἔχουνε χαθεῖ καί ἐπαγγελματίες πολλοί. Πρῶτα πρῶτα ἔχει ἐξαφανισθεῖ ὁ γανωτζής. Τήν ἐποχή πού δλα τά σπίντια χρησιμοποίησαν χάλκινα μαγειρικά σκεύη, ἔ τό γάνωμε τῶν σκευῶν, ἦτανε ἀπαραίτητο, γιά νά μήν πάθῃ κανεῖς καμμιά δηλητηρίασι
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόν θυμάμαι τόν γανωτζή. Ἐπισήμως ἐκαλεῖτο κασιτερωτής καί γύριζε στίς γειτονιές φωνάζοντας : Μπακίρια γανώνω ! Κατσαρόλες, μπρίκια, τηγάνια γανώνω...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ὁ γανωτζής, ἔσβησε κι' αὐτός ἀπό τόν καιρό πού, τό ἀλουμίνιο ἀντικατέστησε τόν χαλκό στά μαγειρικά σκεύη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' άφου θυμόμαστε παλαιούς επαγγελματίες του δρόμου και του ποδαριού, αξίζει νά κάνωμε κι' ένα μνημόσυνο γιά τόν Μικάδο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποιόν Μικάδο ; Τόν αυτοκράτορα τής 'Ιαπωνίας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια. Τί δουλειά είχε ο Αυτοκράτωρ τής 'Ιαπωνίας στην 'Αθήνα ; Μικάδο οι άθηναίοι αποκαλούσανε έναν δήθεν έπιστήμονα, ένα πλανόδιο οδοντογιάτρο που είχε τό κλητό λατρευτο του επάνω σ' ένα μόνιπο άμάξι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, ναί. κάτι λέγαμε μιά μέρα γι' αυτόν τόν οδοντίατρο. "Αν θυμάμαι καλά, είχε τό στέκι του, τό τακτικό που μέρος όπου προσέφερε τίς υπηρεσίες του στους πάσχοντας, στην πλατεία του Ταχυδρομείου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς και μπράβο που τό θυμάσαι. • Ξέρω και τό όνομά του. Λεγότανε 'Αναστάσιος Τουρλής ή Φουρλής ή κάτι τέτοιο και ήτανε πάντοτε ντυμένος επίσημα, ώστε νά φίνη τήν έντύπωσι του έπιστήμονος. Φορούσε πάντα μιά βελάδα, ξέρεις άπ' αυτήν τήν ζακέττα, ή τό μπουζούρ που λένε, καπέλλο σκληρό, πανταλόρι ριγέ και γιλέκο φανταξί. Δέν είχε σημασία αν ή ζακέττα ήτανε λιγδιασμένη, κατάστικτη από λεκέδες. Τό ούσιώδες ήτανε ότι οι λεκέδες έκαλύπτοντο από δύο τρία παράσημα, γιά τίς υπηρεσίες που είχε προσφέρει ο δόκτωρ σέ ξένες επικράτειες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν μου είπες άκόμη γιά ποιόν λόγο τόν λέγανε Μικάδο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α, ναί. θα φτάσωμε και σ' αυτό. 'Ο πλανόδιος λοιπόν ένεινός οδοντίατρος, προσέφερε εκτός από τίς έπιστημονικές υπηρεσίες και κάτι κόκκινα φανελλάκια που περιείχαν μιά σκόνη, ^{που ήτανε} όπως τήν έλεγε ο οδοντίατρος κληματαύραγός ^{μιά μάγκα} σκόνη ^{στα} τούς οδοντίας " Μικάδο.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα καταλαβαίνω. Κι' από τήν μάρκα τῆς Ιαπωνικῆς κόνεως διά τούς ὀδόντας : Μικάδο, ὁ λαός εἶχε βγάλει καί τόν ὀδοντίατρο Μικάδο. Καί ἔτσι, κάθε φουκαριᾶς ἀθηναῖος πού θά δεχότανε τίς ἐπιστημονικῆς περιποιήσεις τοῦ πλανοδίου ὀδοντίατρο, θά μποροῦσε νά καυχᾶται ὅτι ὁ Μικάδος τοῦ ἔβγαλε τό δόντι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἦρουν μαθητής ἀπόρη καί θυμῶμαι πού εἶχα ἰδεῖ μιά τέτοια σινηή Ιατρικῆς ἐπιβάσεως. Πρῶτα πρῶτα μόλις ἔφθανε τό μόνιπο ἀμάξι τοῦ ὀδοντογιατροῦ στήν πλατεῖα τοῦ Ταχυδρομείου, ὅλοι οἱ ἀργόσχολοι πού ἦτανε καθισμένοι στά γύρω καφενεῖα, ὅλα τά λουστράκια τῆς πλατείας - καί ἦτανε τουλάχιστον τριάντα μέ σαράντα - ὅλοι οἱ ἐφημεριδοπῆλες καί οἱ ἀμαξάδες ἀπόρη, παρατούσανε ~~ἀπὸ~~ τήν τεμπελιά τους γιά νά σχηματίσουνε κύκλο γύρω ἀπό τό ἀμάξι τοῦ ὀδοντογιατροῦ πού ἔβγαζε λόγο : "Ὅπως εἰς μίαν κοινωνίαν ἀνθρώπων, ἓνα σιαθάρι, ἓνας ἀπατεῶν δύναται νά ἐπηρεάσῃ καί τούς ἐντίμους συμπολίτας, οὕτω καί εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ὀδόντων, ἓνας σεσηπῶς ὀδούς, δύναται νά καταστρέψῃ καί καί τούς ὑγιεῖς ὀδόντας. Διά τόν λόγον αὐτόν ὁ σεσηπῶς ὀδούς πρέπει νά ἀποβάλλεται...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτές οἱ δύο λέξεις, ὁ σεσηπῶς ὀδούς, θά ἔκαναν μεγάλη ἐντύπωση στόν κοσμάκη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τεραστίᾳ ἐντύπωση καί ~~ἀρχιζε~~ ^{ἀρχιζε} ὁ κόσμος βᾶ ὠρύεται : "Ἐξω ὁ ἄτιμος ὁ σεσηπῶς ὀδούς, ἔξω ὁ σεσηποῦς ὀδός...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἔτσι τόν λέγανε ; Ὁ σεσηποῦς ὀδός ; Καί βρισκόντουσαν πελάτες γιά τόν πλανόδιο αὐτόν ὀδοντίατρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό περίεργο εἶναι ὅτι βρισκόντουσαν. Κάποιος πού ὑπέφερε ἀπό πονόδοντο, τολμοῦσε νά ρωτήσῃ : Μπορεῖς νά μου βγάλῃς ἓνα δόντι πού μέ βασανίζει ; Καί ὁ γιατρός ἀπαντοῦσε : Μετά πόνου λεπτά πεντήκοντα, ἄνευ πόνου μίαν δραχμήν.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι ὅλοι θά προτιμοῦσαν τήν ἀνώδυνη ἐξαγωγή.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως δήποτε, αλλά θά συνεχίσωμε τήν ιστορία τής έξαγωγής
 άφοϋ πρώτα θυμηθούμε καί κανένα τραγουδι τής έποης.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί θά σοϋ προτείνω ένα ώραιότατο ρομαντικό καί παθητικό
 τραγουδιού θά συγκινήση έσφαλώς πολλούς παληούς άθηναίους.
 " Στά μαύρα ντυμένη - στά μαύρα θέ νά 'σαι... "
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' έμέ θά θυμάσαι... αυτό έννοεΐς ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό... 'Η κλειώ θά μάς τό θυμίση.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Στά μαύρα ντυμένη,
 στά μαύρα θέ νά 'σαι
 κι' έμέ θά θυμάσαι... Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Μετά τό τραγουδι) 'Ανυπομονῶ ν' άκούσω τήν συνέχεια τής έξα-
 γωγής του δόντος άπό τόν υπάιθριο δοντογιατρό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί θά τήν άκούσης άμέσως. Λοιπόν κάποιος βρισκότανε πού ήθε-
 λε ν' άπαλλαγῆ από ένα νόχλητικό δόντι. Περῆστε κύριε, φώνα-
 ζε μ' έπισημότητα ο γιατρός ένῶ άνασκούμπηνε τά μανίκια του
 σακακιού του καί έλεγε : "Ανοιξε τό στοματάκι σου παιδί μου
 χρησιμοποιούσε πάντα τέτοια χαϊδευτικά γιά νά καλοπιιάση τόν
 πελάτη του, δ'ν εΐναι έτσι ; "Ανοιξε τό στοματάκι σου παιδί
 μου κι' ές ήτανε ο πελάτης πενηντάρης ή έξηντάρης φουκαρῆς.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι εΐναι καί καλά τό μάντεφες Γιάγιο. Φυσικά ο γιατρός
 είσέπραττε προκαταβολικῶς τήν δραχμή από τόν πελάτη καί ὅστε-
 ρα του έβαζε ανάμεσα στά δόντια ένα κομματάκι λάστιχο ὡστε
 νά μήν μπορῆ νά κλείση τό στόμα του ο πονεμένος χριστιανός.
 Ταχύτατος τότε ο δοντογιατρός του άκουμπούσε στή μύτη ένα
 βρώμιο μαντηλι μέ δυό τρεῖς σταγόνες χλωροφόρμιο καί ο έν-
 θρωπος ναριωνότανε άμέσως. 'Απ' έκει καί κάτω τά πράγματα
 δέν ήτανε δύσκολα. 'Ο γιατρός έπαιρνε τήν τανάλια του, αλλά
 πρίν βγάλῃ τό δόντι του πελάτη, έκανε καί διάλεξι στους χα-
 ζούς πού παρακολουθούσανε τήν έεροτελεστία, γιά λόγους δια-
 φημιστικούς καί έλεγε : Τί γίνεται έδῶ μέσα δέν λέγεται. Εξ-

ναι ή κόλασις του δάντη μέ τά βασανιστήριά της... Αύτός ό άνθρωπος υπέφερε πολύ διότι ουδέποτε έχρησιμοποίησε δοντόβουρτσα καί τήν θαυματουργόν κόνιν Μιλιάδο... 'Ορίστε κύριοι... Μέ ένα φακελλάκι τής μιᾶς δραχμής, δέν θά χρειασθῆτε νά καταφύγετε σέ ἐπιστήμονα καί νά υποστήτε τήν ταλαιπωρίαν αὐτήν... ~~Εἰς~~

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στό ἀναμεταξύ ό πελάτης κοιμώτανε... Παρηωμένος ἀπό τό χλωροφόρο μιο κοιμώτανε μακάρια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτός κοιμώτανε καί ἀπό κάτω ἀπό τ'ἀμάξι, ή γαλαρία φώναζε
- "Αντε γιατρέ... βγάλ'του τό δόντι...
- Νά δοῦμε τό δόντι γιατρέ...
- Νά βγῆ ό σεσηπούς δόδός...

Καί ποῦ καί ποῦ ἀκουγότανε μιᾶ φωνή πιό βαρεία : ~~Εἰς~~ Βγάλ' του τή μασέλα γιατρέ, γιατί κάθε μέρα μέ δαγκώνει στήν πρέφα οὔρλιαζε ή γαλαρία ἀπό ἐκανοποίησι ποῦ θά ἔβλεπε ἕναν ἄνθρωπο νά βασανίζεται. Καί τελικά τό δόντι ἔβγαине :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο γιατρός μέ μεγαλοπρεπεῖς θεαματικῆς χειρονομίες ἔρπαζε τήν τανάλια τήν κουνούσε, τήν περιέστρεφε στόν ἀέρα λέγοντας :
'Ἰδοῦ τό θαυματουργόν ἐργαλεῖον τό ὁποῖον θέλει -ἀνακουφίσῃ ἕνα δυστυχῆ συμπολίτην μας... καί χάπ... ἔβγαζε τό δόντι καί τό ἔδειχνε στήν ~~φασαρία~~ γαλαρία φωνάζοντας καί βγάζοντας λόγο
- 'Ἰδοῦ κύριοι ή πέτρα του στανδέλου... Τόν διανόπτανε ἀπό κάτω : Πέτρα ἦτανε ; - Οὐχί, δόντι. Σεσηπός δόδός ποῦ δέν ἔφηνε τόν -ανθρωπάκο νά κοιμηθῆ. Τώρα θά κοιμᾶται ἀνενόγητος διότι θά χρησιμοποίῃ τήν θαυματουργόν κόνιν Μιλιάδο... καί ὅστε ρα ἔρριχνε μισό ποτήρι νερό στό πρόσωπο του πελάτη καί τόν ἔρχιζε στά χαστούκια

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νερό καί χαστούκια γιά νά τόν συνεφέρῃ ἀπό τήν νάρκωσι. Καί φυσικά ό ἄνθρωπος συνερχότανε κάποτε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ενώ ό γιατρός ἐξακολουθοῦσε νά βγάζῃ λόγο : 'Ἰδοῦ ἕνας ἄν-

θρωπος που ήλθεν έδω δυστυχής και άναχωρει εύτυχής. 'Η -έπιστήμη
είς τήν ύπηρεσίαν της άνθρωπότητος... Μήν παραλείπετε να χρησιμο-
ποιήτε τήν θαυματουργόν κόνιν Μικάδο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ό χριστιανός αυτός θά έκανε χρυσές δουλειές. Εά έχω μιάν
άπορία : 'Η άστυνομία δέν έπενέβαινε ποτέ να σταματήσει αυτούς
τούς τσαρλατάνους ; "Οπως και να 'τανε άσπιουσαν ένα έπάγγελμα
έπιστημονικό έπάγγελμα χωρίς άδεια και χωρίς καμμιά εύθύνη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καμμιά φορά γινότανε και κάποια τέτοια άπόπειρα. Εά είναι γνω-
στόν ότι κάποτε ένας ένωμοτάρχης πήρε διαταγή από τον μοίραρχό
του να συλλάβη αυτόν τον δονοτίατρο της πλατείας του Ταχυδρο-
μείου και ό ένωμοτάρχης άρνήθηκε. Δέν μπορώ κύριε Διοικητά, εζ-
πε ό ένωμοτάρχης. Του χρωστάω εύγνωμοσύνη. Δέν είναι πέντε μέ-
ρες που μου 'βγαλε ένα δόντι και με άνακούφισε από τους πόνους.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εά λοιπόν που κάτι κάνανε με'αυτοί οι γιατροί του πεζοδρομίου.
Γι'αυτό προτείνω, ύστερα από τόσους πόνους να γλυκαθούμε με'ένα
δραϊότατο παληό τραγουδι του άλησμόνητ ου Ρόδιου : Τό περίφημο
" 'Απ'των άγγέλων τά στόματα... " Καί ξέρεις πως και γιατί
τό θυμήθηκα αυτό τό τραγουδι ; Γιατί τόση ώρα μιλάμε για άδω
τά δόντια που έβγαιναν από των ανθρώπων τά στόματα. "Ας άκού-
σωμε τώρα τί έβγαινε από τά στόματα των άγγέλων...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι'άγιο μου, άναγνωρίζω ότι στο χιούμορ μου πήρες τό προβάδισμα

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ας άκούσωμε λοιπόν τήν κλειώ άδω που θά μας τραγουδήσει αυτήν
τήν δραιοτάτη παληά μελωδία.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Απ'των άγγέλων τά στόματα...

Κ.τ. λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λοιπόν μά και μιλάμε για επαγγελματίες που χάθηκαν και δε
ύπάρχουν σήμερα, μπορώ να σου θυμήσω με'έγώ έναν. Τόν φαιά !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο φαιάς ποιός ήτανε πάλι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ενας τύπος που γύριζε στους δρόμους και πουλούσε διαλαλώντι
φάνες για τά ποντίκια... Μάλιστα είχε μά ιδιόρρυθμη έκφώνι
Μικρό - μεγάλο παστρεύει...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί μορέ Γιάγιο. Μικρό μεγάλο παστρεύει... που τόν θυμήθηκε τόν άνθρωπο μέ τίς φάνες :
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κάτι πρέπει νά θυμάμαι κι' ἐγώ. "Έχω άρνετά χρόνια στήν 'Αθήνα καί ό τύπος " μικρό-μεγάλο-παστρέυει " δέν είναι καί τόσο παληός. Πάντως στίς μέρες μας έχει εξαφανισθεί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όμως μου φέρνει στήν μνήμη κάτι άλλο, μιά καί μιλάμε γιά ποντίκια. Τό λευκά ποντινάκια τής τύχης. Τά θυμάσαι αυτά;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω πώς κάποτε έχομε μιλήσει γιά τά ποντινάκια τής τύχης. ~~αυτά~~ θυμάμαι ότι αυτός έλέγετο Σβέντζος...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι, τά μπερδεύεις τά πράγματα. 'Ο μεγαλύτερός του θα άσπροπόντικας λεγότανε Σβέντζος. Καί ό άνθρωπος μέ τό κλουβί του μέ τά λευκά ποντινάκια, τόν φώναζε : "Έλα Σβέντζο καί κατέβα - πάρε τό κερι καί φέγγε... " Έλα Σβέντζο καί κατέβα - πάρε τό κερι καί φέγγε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί έπαιρνε κανένα κερι ό κύριος Σβέντζος ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι βέβαια. Είπαμε ότι ό Σβέντζος ήτανε ποντιός, άσπροπόντικας. 'Ο ιδιοκτήτης τών ποντιών, είχε μέσα σ'ένα κλουβάκι πέντε έξη τέτοια λευκά ποντινάκια τό καθένα μέ τό όνομά του. 'Ο πρώτος, ό αρχιπόντικας ήτανε ό Σβέντζος. 'Υπήρχε κι' ένας Στρούμπος, ένας Φιφής κι' ένας Τσάνας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα τό θυμάμαι. Στο μπροστινό μέρος του κλουβιού υπήρχε μιά μικρή σιδερένια θήκη ψεμάτη μέ μικρά πολύχρωμα χαρτάκια. "Όταν πλησίαζε κανένας που ήθελε νά μάθη στήν τύχη του, ό άφέντης τών ποντιών έλεγε : "Έλα Σβέντζο καί κατέβα, πάρε τό κερι καί φέγγε. Ταυτόχρονα άνοιγε μιά πορτίτσα που επικοινωνούσε μέ τήν μικρή θήκη μέ τά χαρτάκια καί τό γυμνασμένο ποντινάκι έπιασε μέ τά δοντάκια του ένα χαρτί. Καί φυσικά υπετίθετο ότι στο ρόζ ή μπλέ πάλ έπεινο χαρτί ήτανε γραμμένο τό βιζιλιό του καθενός ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί διάβαζε ό συμπολίτης : Πάρε λαχέτο φίλε μου, νά δης πώς θά κερδίσης. Κι' άν δέν κερδίσης ήσυχος στή φτώχει σου

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φιλοσοφικώτατο. Κάτι τέτοιο έκανε και η αρχαία πυθία.
"Έδινε χρησμούς τύπου : ήξεις - άφήξεις...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ακριβώς. Ο λευκοποντινός ήτανε ένα είδος σύγχρονης Πυθίας.
"Έχω φυλάξει μερικές τέτοιες άπαντήσεις για να τις διαβάσης.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ο γάμος σου όπως φαίνεται θα είναι εύτυχισμένος
και εν δέν είναι, χωρίς να 'χει εύχαριστημένος...
Νά κι ' άλλο :
- Πολλά 'ναι τά μεριέτια σου, μέ γε ιά σου και χαρά σου
και εν δέν είσαι πλούσιος, θα έρθη κι ' η σειρά σου...
Νά και ' άλλο ένα άπόψη :
- Γυναίκα εν είσαι, πρόσεχε κοπέλλα μου τους άντρες
κι ' αν είσαι άντρας, πρόσεχε τις πονηρές γαλιάντρες.
Κι ' έκανε δουλειά αυτός ο τύπος με τά ποντινάκια :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως και να 'τανε ζούσε χωρίς να κάνει καμιά έλλη δουλειά.
Τόν θυμάμαι που έστενότανε πάντα στον κήπο του Μουσείου. Κι '
έκει είχε πελατεία τις δέ νταντάδες και τις παραμέννες που
πηγαίνανε στον κήπο περίπατο με τά παιδιά. "Άλλο ένα στέκι
του ήτανε τό Ζάππειο, στην είσοδο των Προπυλαίων του Ζαπ-
πείου όπου περνούσαν πολλές γκουβερνάντες και παραμέννες με
παιδιά. Όλες ήτανε πελάτισσές του, όλες. Θέλανε να έχουν
τήν ψευδαίσθησι της Μοίρας, έστω και από ένα λευκό ποντινάκι
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι ' ο λευκοποντινός έξαιολογούσε τό διαλάλημά του : "Έλα
εβένεζο και κατέβα, πάρε τό κερι και φέγγε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έλα να μάς πής τό ριζικό της μορφονιάς - που τήνε λαχταράει
κοσμάκης και νουνιάς...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί να πω ; "Η άφέλεια του κόσμου, εκείνη την εποχή φαίνεται
πως ήτανε άπίστευτη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί εκείνη την εποχή μόνο ; "Αν δέν υπάρχουν άφελεις, με
ποιόν τρόπο θα ζούνε οι έξυπνοι, οι προνομιούχοι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σ' αυτό νομίζω πώς έχεις δίκαιο. Ἡ μοιρολατρεία εἶναι πάντα τό τρωτό σημεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Δέν εἶναι πολλές μέρες πού γιορτάζεται ~~ἡμέρα~~ τό ἔθιμο τοῦ κλήδωνα. Τό ξέρεις βέβαια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόν κλήδωνα νά μήν ξέρω ; Εἶναι ἔθιμο δυό τριῶν χιλιάδων χρόνων καί ὄμως...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ ... καί ὄμως ἀπόμη βαστάει. Ἀπό τόν καιρό τοῦ Ὀμήρου ἀναφέρεται τό ἔθιμο τῆς μαντείας τοῦ κλήδωνα καί φαντάζομαι ὅτι σέ μερικές λαϊνές γειτονιές καί κυρίως στά χωριά, θά ἰσχύη πάντα. Οἱ πεληοί ἀθηναῖοι τό εἶχανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄν τό εἶχανε ; Καί ὅχι μόνο σέ λαϊνά σπίτια μά καί σέ σπίτια μορφωμένων ἀνθρώπων, οἱ γυναῖκες περιμένανε τόν κλήδωνα γιά νά μπουκώσουν τό ἀμίλητο νερό... Καί φαίνεται ὅτι τά μορφωμένα κορίτσια, ἀπακτοῦσαν ἐυτήν τήν συνήθεια ἀπό μικρά, ὅταν εἶχανε παραμένες καί νταντάδες... Γιά τόν ἀθηναῖκό κλήδωνα θά πρέπει νά μιλήσωμε εἰδικά μιά μέρα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅχι τώρα. Εἶπες πρίν ἀπό λίγο κάτι γιά τίς παραμένες καί θυμήθηκα ἕνα παλαιότατο ἀθηναῖκο τραγοῦδι, τήν Παραμάννα. Θέλεις νά τό θυμήσωμε καί στούς φίλους πού μᾶς ἀποῦνε ; Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ κλειώ τό ξέρει...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Γλυκειά μου παραμάννα
Λαυλοῦδι τοῦ Μεγλοῦ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θέλεις νά ξαναγυρίσωμε στόν κλήδωνα ; Εἶναι κι' αυτό ἕνα ἔθιμο πού χάθηκε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἶμαι βέβαιος ὅτι χάθηκε ἀπόλυτα. Μᾶλλον πιστεύω ὅτι θά ἐξακολουθῇ σέ ὠλισμένες λαϊνές γειτονιές, μέ ὅλα του τά παρεπόμενα, τό λυώσιμο τοῦ μολυβιοῦ καί τό ἀμίλητο νερό...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀλήθεια, τό ἀμίλητο νερό... Τί ἦτανε τό ἀμίλητο νερό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν βραδυά τοῦ κλήδωνα μέ τά δίστιχά του, λυώνανε τό μολύβι καί τό ρίχνανε κατό σέ μιά λεκάνη νερό, γιά νά πάρη ἕνα ἀμορφο σχῆμα πού τό μελετούσανε ὕστερα καί βγάζανε συμπερί

ματα για την μοιρα της καθεμιας και ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και για τον άνδρα που θα πάρη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι. Τό γαμήλιο όνειρο γινότανε μέ τό άμίλητο νερό. Κάθε κόρη άνύπαντρη, μπουκωνε νερό άπ' έπεινο όπου εΐχανε ρίξει τό λυωμένο μολύβι και τό κρατούσε στό στόμα της πολλή ώρα και καμιά φορά μία όλόκληρη ώρα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εΐχε δικαίωμα νά τό φτύση, ούτε νά τό καταπιη. Φυσιικά δέν μπορούσε ούτε νά μιλήση και γι' αυτό τό λέγανε άμίλητο νερό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Καθότανε λοιπόν στό παράθυρό της, ή στην πόρτα της έτσι μπουκωμένη και περίμενε ν' άκούση στην τύχη ένα άνδρικό όνομα. Καταλαβαίνεις ότι κάποιος τύχαινε νά φωνάξη έναν άλλον: Γιάννη... Έλα νά σου πω δυό λόγια... ή μία νοικοκυρά φώναζε πέν μπακάλη της γειτονιάς : Στέλιο, μου στέλνης μία δυό φασόλια πάει. Αυτό ήτανε. Όποια εΐχε άκούσει τό πρώτο άνδρικό όνομα πίστευε άκράδαντα ότι θα πάρη εντρα που νά 'χη τό όνομα αυτό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί έφέλεια... τί εύπιστία. Φυσιικά πολλοί που ξέρανε την ιστορία αυτή, κάνανε και φάρσες στα κορίτσια, φωνάζοντας άπίθανά όνόματα : Παχούμε... πότε θα γυρίση στό μοναστήρι ; Καταλαβαίνεις λοιπόν τί γινότανε. 'Η κοπέλλα μέ τό άμίλητο νερό στό στόμα πίστευε ότι τον άνδρα που θα έπαιρνε θα τον έλεγαν Παχούμε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για τον κλήδωνα, τον παλαιό άθηναϊκό κλήδωνα θα εΐχαμε νά ποθμε πολλά, ιδίως για τά δίστιχα που λέγανε οι γυναίκες πειράζοντας ή μία την άλλη, μά σήμερα δυστυχώς δέν μας παίρνει ή ώρα και θα τό αναβάλλωμε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ίσια Ίσια προλαβαίνωμε νά θυμήσωμε στους άμφοατές μας ένα από τά πιο χαριτωμένα φραντσέζικα βάλς, τό περίφημο άπάχινο " Λάβάλς μπρύνν' " που τραγουδήθημε κατά κόρον γύρω στα 1910, έδω και έξηντα χρόνια...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ

(μέ συνοδεία πιάνου)

Σάν γέρνη τό βράδυ
μέσ' της νυκτός τό σιοτάδι
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.